

Üniversitelerdeki Zorunlu Ortak Derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Eğitim Uygulamalarının Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi*

Fahriye Eroğlu**, Nurdan Kalaycı***

Makale Geliş Tarihi: 27/12/2020

Makale Kabul Tarihi: 29/03/2021

DOI: 10.35675/befdergi.847753

Öz

Zorunlu ortak dersler, 2013 yılından sonra, Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) önerisi ile üniversitelerde uzaktan eğitim yoluyla yürütülmeye başlamıştır. Bu derslerin uzaktan eğitim uygulamasıyla yürütülmesinin çeşitli boyutlarıyla incelenip değerlendirilmesi ve yüz yüze eğitim uygulamaları ile karşılaştırılması önemlidir. Araştırmanın amacı, üniversitelerin eğitim programlarında yer alan zorunlu ortak derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesidir. Araştırma, betimsel ve niteldir. Araştırmanın çalışma grubu, Gazi Üniversitesinin beş farklı fakültesinden seçilen 100 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler görüşme tekniği ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak toplanmıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bulgulara göre hem uzaktan hem de yüz yüze eğitim uygulamalarının içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarına yönelik olumsuz öğrenci görüşleri çoğunluktadır. Uzaktan eğitim alan öğrenciler, bu dersin yüz yüze eğitimle veya harmanlanmış öğretimle yürütülmesi gerektiğini, yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise ders içeriği değiştirilmesi/düzenlenmesi gerektiğini düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, COVID- 19 salgını, uzaktan eğitim, yüz yüze eğitim, zorunlu ortak dersler

Comparative Evaluation of Distance and Face-to-Face Education Applications of one of the Compulsory Common Courses at University- the Course of Atatürk Principles and History of Turkish Revolution

Abstract

Compulsory common courses started to be carried out in universities through distance education in with the recommendation of the Council of Higher Education (YÖK) after 2013.

* Bu makale Fahriye EROĞLU tarafından hazırlanan “Üniversitelerdeki Zorunlu Ortak Derslerin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarının Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** MEB, Öğretmen, Matematik, Ankara, Türkiye, mail:f_a_b_fb@windowslive.com, ORCID: 0000-0002-8484-2728

***Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, mail:kalayci@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1982-2410

Kaynak Gösterme: Eroğlu, F., & Kalaycı, N. (2022). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(34), 474-511.

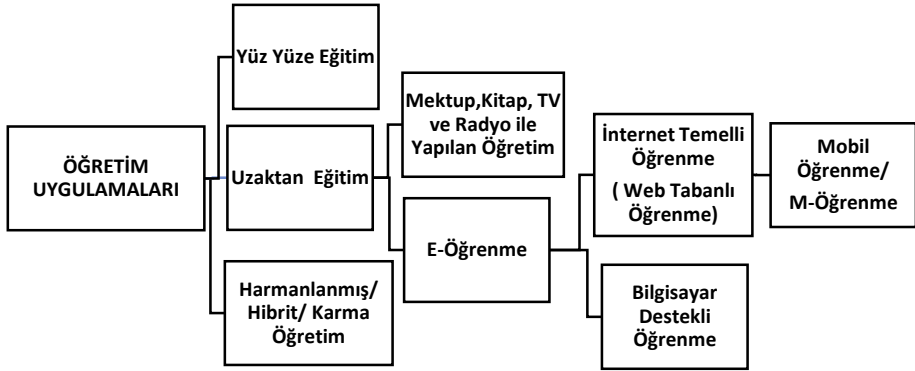
It is important to examine and evaluate the implementation of these courses with distance education applications and to compare them with face-to-face education applications. The aim of the study is to compare the distance and face-to-face education practices of Atatürk's Principles and History of Revolution, which is one of the compulsory common courses in the curriculum of universities. Research is descriptive and qualitative. The study group of the research is 100 students from five different faculties of Gazi University. The data were collected using the interview technique and semi-structured interview form. Content analysis technique was used to analyze the data. According to the findings, negative student opinions about the content, learning teaching processes and evaluation dimensions of both distance and face-to-face education applications are predominant. Distance education students think that this course should be conducted face-to-face or blended education, while face-to-face students think that the course content should be changed / edited.

Keywords: *Atatürk's Principles and History of the Revolution, COVID- 19 pandemic, distance education, face-to-face education, compulsory common courses*

Giriş

Bilişim ve iletişim teknolojilerinin çeşitlilik kazanması, küresel eğitim ağının gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu durum üniversitelerdeki eğitim uygulamalarında ve öğrencilerin öğrenme alışkanlıklarında yeniliklere neden olmuştur. Uzaktan eğitimin geçmişi oldukça eskiye dayansa da her geçen gün yaratılan yenilikler öğrencilerde yeni öğrenme alışkanlıklarını beraberinde getirmektedir. Guberling ve Ebeling, bilgi teknolojilerinin hızla çoğalması ve internet temelli öğretimi gerçekleştirmenin daha kolay olması gibi faktörlerin uzaktan eğitimi, yükseköğretimde önemli bir konuma getirdiğini ileri sürmektedir (Guberling & Ebeling'den aktaran Karataş, 2003, s. 95).

Uzaktan eğitim, e-öğrenme, internet temelli öğrenme (web tabanlı öğrenme), bilgisayar destekli öğrenme, mobil öğrenme ve harmanlanmış öğretim, internet destekli uygulanabilen öğretim uygulamalarıdır. Eğitimde farklı öğretim uygulamaları Şekil 1'de sunulmuştur

Şekil 1. Eğitimde farklı öğretim uygulamaları. Araştırmacılar tarafından farklı kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Alanyazın incelendiğinde bu konuda eğitim ve öğretim kavramlarının birbirlerinin yerine kullanıldığı görülmüştür. Bu çalışmada eğitim uygulamaları yerine öğretim uygulamaları kavramı tercih edilmiştir. “Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim”, alanyazında çoğu araştırmacı tarafından “eğitim” kavramı ile ifade edildiği için araştırmada bu öğretim uygulamaları açıklanırken “eğitim” kavramı kullanılmıştır.

Yüz yüze eğitim: Örgün eğitim kurumlarındaki eğitim ortamlarında (derslik, atölye, laboratuvar ve işletmelerin eğitim birimi vb.) belirli bir zaman diliminde öğrencilerle kuramsal ve uygulamalı derslere yönelik yürütülen eğitim-öğretim çalışmaları yüz yüze eğitim olarak tanımlanmaktadır. Yüz yüze eğitimde öğrenciler, eğitimcilerle doğrudan iletişim kurabilirler.

Uzaktan eğitim: “Eğitimci ve öğrenenin fiziksel olarak farklı mekânlarda olduğu, öğrenimlerini kendi hız ve kapasitelerine göre ayarlayarak, eğitim teknolojilerinden yararlanarak, verimli ve kaliteli bir şekilde öğrenme-öğretme etkinliklerini sürdürebilecekleri bir eğitim sistemidir” (Alkan, 1997). Bozkurt (2017), uzaktan eğitimi, “öğrenen, eğitimci, öğrenme kaynakları arasındaki sınırlılıkları ortadan kaldırmaya çalışan ve mevcut teknolojileri fayda sağlamaya yönelik bir yaklaşımla kullanan disiplinler arası bir alan” olarak tanımlamaktadır.

“Öğrenme görevine uygun yöntem ve teknoloji kullanıldığında; öğrenciden öğrenciye etkileşim ortamı oluşturulduğunda ve öğrenciye zamanında dönüt verildiğinde uzaktan eğitim, en az yüz yüze eğitim kadar etkili olabilmektedir” (Karataş, 2003, s. 103). Bu durum uzaktan eğitimin hızla gelişip yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bu gelişim süreci Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1.

Türkiye’de Uzaktan Eğitimin Gelişim Süreci

1924	J. Dewey’in sunduğu “Öğretmen Eğitim Raporu” ile Türkiye’de uzaktan eğitim ilk kez gündeme gelmiştir.
------	---

1926-1960	Uzaktan eğitim Türkiye’de tartışılmaya başlanmış ve öneriler oluşturulmuştur.
1927	1. Milli Eğitim Şurası’nda okuma yazma öğretimi için “Muhabere Yoluyla Tedrisat” yöntemi uygulanmaya başlamıştır.
1933–1934	Yılları arasında mektupla uzaktan eğitim çalışmaları yapılmıştır.
1950	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü uzaktan eğitimin ilk uygulamalarını yapmıştır.
1958-1959	Ankara dışında bulunan bankacılar için ilk defa mektupla öğretim kursları uygulanmıştır.
1960	Orta dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite olanağı sağlamak amacıyla mektupla öğretim yöntemi kullanılmıştır.
1966	Milli Eğitim Bakanlığı, Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı, İstatistik ve Yayım Müdürlüğü bünyesinde uzaktan eğitim yapmayı hedefleyen Mektupla Eğitim Merkezi Kurulu’nu kurmuştur.
1966	Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.
1974	Mektupla Yüksek Öğretim Merkezi kurulmuştur.
1982	Anadolu Üniversitesi’nde Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur.
1982-1890	Radyo ve TV’de örgün eğitimi desteklemek amacıyla yayınlar başlamıştır.
1892	Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde Açık Öğretim Lisesi kurulmuştur.
1995	Web 1.0 araçlarının uzaktan eğitimde kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.
1996	Ortadoğu Teknik Üniversitesi’nde internete dayalı eş zamansız uzaktan eğitim uygulaması başlamıştır.
1998	Açık İlköğretim Okulu kurulmuştur.
1999	YÖK tarafından uzaktan eğitim yönetmeliği yayınlamış ve Enformatik Milli Komitesi oluşturulmuştur.
2001	Uzaktan eğitim yönetmeliği kapsamında üniversitelerde dersler ve programlar açılmaya başlamıştır.
2007	Web 2.0 (güncelleyebileceğimiz ve etkileşim kurabileceğimiz web sayfaları) araçlarının uzaktan eğitimde kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.
2010	Web 3.0 (kişiselleştirilmiş ve hayatımızı kolaylaştıran web sayfaları) araçlarının uzaktan eğitimde kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır.
2012	Harvard Üniversitesi ve MIT ile ortaklaşa Massive Open Online Course (MOOC) eğitim platformu olan edX’i kurmuştur.
2013-2016	UniversitePlus, Bilgeış (ODTÜ) ve Atademix (Atatürk Üniversitesi) uzaktan eğitim platformları kurulmuştur.
2016-...	Mobil cihazların uzaktan eğitimde kullanımı yaygınlaşmaktadır. Ayrıca Web 4.0 (fiziksel disklerden uzaklaşıp, tamamen sanal networkler üzerinde kurulu olan teknoloji) araçlarının da uzaktan eğitimde de kullanımının yaygınlaşması beklenmektedir.

Kaynak: Araştırmacılar tarafından çeşitli kaynaklardan faydalanılarak hazırlanmıştır.

E-öğrenme: “İnternet veya intranet teknolojileri kullanılarak, eğitimcinin ve öğrencinin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmadığı bir eğitimidir” (Duran, Önal &

Kurtuluş, t.y.). E-öğrenme internet, bilgisayar ağı ve multimedya teknolojilerinin kullanımıyla yapılmaktadır.

Bilgisayar destekli öğretim (BDÖ): “Bilgisayar destekli öğretim, öğrencilere bilgisayar programları yardımıyla bir içeriğin öğretilmesidir” (Yalın, 2001, s. 164). Bu öğretim bilgisayarın, internete bağlı olmaksızın, özellikle CD-Rom aracılığı ile kullanımındır.

İnternet temelli öğrenme (web tabanlı öğrenme) (WTÖ): Web tabanlı öğrenmeyi Horton (2000), “amaçlı ya da amaçsız şekilde, insanı herhangi bir alanda eğitmek için web teknolojilerinin kullanılması” olarak tanımlanmaktadır.

İnternet temelli öğrenme, uzaktan eğitim, bilgisayarlı eğitim ve internet teknolojileri olarak üçlü sosyal ve teknik gelişimi içermektedir. “Bu gelişme 1840’larda uzaktan eğitim, 1960’larda bilgisayarlı eğitim, 1990’larda internet teknolojisi biçiminde sürmüştür” (Horton, 2000). “Bersin (2004)’e göre teknoloji destekli öğretim; 1960-1970’li yıllarda bilgisayar destekli eğitim, 1980-1990’lı yıllarda uzaktan eğitim, 1980-1990’lı yıllarda CD-ROM ve bilgisayar destekli eğitim, 1998’den günümüze kadar web destekli öğretim, sanal sınıflar ve e-öğrenme, 2002’den başlayarak bütünlük harmanlanmış öğrenme, web, benzetişim programları şeklindedir” (Besin’ den aktaran Ünsal, 2007, s. 12).

Mobil öğrenme (M-öğrenme): “M-öğrenme, öğrenenlere sınıf dışında, sınıfa bağımlı kalmadan cep bilgisayarı–PDA (Personal Digital Assistant) veya cep telefonu ile eğitim olanağı sağlamaktadır” (Oran & Karadeniz, 2007, s. 167).

Harmanlanmış öğrenme (karma öğretim/ hibrit öğretim): “Harmanlanmış öğrenme, öğrenme ortamlarında teknoloji destekli araçların çevrim içi kullanımı ve yüz yüze uygulamaların öğretimle bütünleştirilmesidir” (Öntaş, 2012). Kısacası, harmanlanmış öğrenmede yüz yüze ve uzaktan eğitim bir arada olduğundan bilgisayar, internet ve yüz yüze öğrenme birlikte kullanılmaktadır.

Uzaktan eğitim, eş zamanlı (senkron) veya eş zamansız (asenkron) olarak iki şekilde yapılabilmektedir. “Eş zamanlı uzaktan eğitim uygulaması, eğitimci ve öğrenenin eş zamanlı olarak, aynı zamanda farklı mekanlarda eğitim almasıdır. (Yavuz, 2012, s. 49). Eş zamansız uzaktan eğitim, öğrenciye tam anlamıyla zaman ve mekan bağımsızlığı sağlamaktadır. Öğrenci istediği zamanda istediği yerden ders içeriğine ihtiyacı olduğu sürece erişebilir. Öğrenci içerikle ilgili sorularını e-posta veya forum yoluyla öğretmene iletir, belli süre aralıklarıyla cevaplanan bu soruların cevapları öğrencilere aynı yollarla iletilir.

Üniversiteler, öğrenci gereksinimlerine cevap verebilmek ve onlara daha nitelikli bir eğitim sunmak amacıyla teknoloji ile bütünleşmiş eğitim öğretim uygulamalarını çeşitli biçimlerde faaliyete geçirmiştir. Bu uygulamalardan biri de yükseköğretim programlarının tamamında yer alan zorunlu ortak derslerin uzaktan eğitim yoluyla

yürütülmesidir. Üniversitelerin öğretim uygulamasıyla ilgili bu tercihi uzaktan eğitimle ilgili YÖK'ün karar alma gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 01.02.2013 tarihli toplantısında alınan kararlara göre;

“Yükseköğretim kurumlarının; ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde diploma programları ile senatoları tarafından uygun görülmesi halinde, birinci ve ikinci öğretim programlarındaki bazı dersleri uzaktan eğitim yoluyla verilebilir. Uzaktan eğitim programları ile uzaktan eğitim yoluyla verilmesi uygun görülen dersler, ağ üzerinden eşzamanlı olarak çevrimiçi teknolojilerle verilir. Derslerin yürütülmesinde kitap, radyo, televizyon, ses ve görüntü diskleri (CD/DVD) vb. çevrimdışı teknolojilerden de yararlanılabilir. Öğretim, yüz yüze ders ve uygulamalarla da desteklenebilir” (YÖK, 2013).

Tüm lisans/önlisans programlarında yer alan zorunlu ortak dersler, alınan bu karar sonucunda üniversitelerin yaklaşık %67'sinde uzaktan eğitim uygulaması ile yürütülmeye başlanmıştır.

Yükseköğretim Kanununun 5. Maddesinin 1. bendinde yer alan “51 Dersleri” olarak da isimlendirilen zorunlu ortak dersler, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk dili ve yabancı dildir. İlgili madde;

“Madde 5 – Yükseköğretim, aşağıdaki "Ana ilkeler" doğrultusunda planlanır, programlanır ve düzenlenir:

1) Yükseköğretim kurumlarında, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türk dili, yabancı dil zorunlu derslerdendir. Ayrıca, zorunlu olmamak koşuluyla beden eğitimi veya güzel sanat dallarındaki derslerden birisi okutulur. Bütün bu dersler en az iki yarıyıl olarak programlanır ve uygulanır” (Yükseköğretim Kanunu, 1981).

Bu dersler, eğitim fakültelerinde genel kültür dersleri kapsamında verilmektedir. 1981 yılında kabul edilen Yükseköğretim Kanununun bu derslere yönelik ilgili maddesi halen yürürlüktedir. Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin aldıkları zorunlu ortak derslerin ve kredilerin birinci ve ikinci ders dönemine dağılımı Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 2.

Zorunlu Ortak Derslerin ve Kredilerin Dağılımı

	1. Dönem (Lab+ Uyg+ Teo(saatt))	2. Dönem (Lab+ Uyg+ Teo(saatt))
Yabancı Dil	0+0+3	0+0+3
Türk Dili	0+0+2	0+0+2
Atatürk İlkeleri ve İnkılapları Tarihi	0+0+2	0+0+2

Kaynak: Gazi Üniversitesi. (2018). Zorunlu ortak derslerin ve kredilerin dağılımı. <http://guzem.gazi.edu.tr/posts/view/title/yok-5%28i%29-ortakdersleri115157?siteUri=guzem> adresinden 10.11.2018 tarihinde alınmıştır.

2016-2017 eğitim yılında ülkemizde aktif olarak eğitim veren 176 üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerden 110'u devlet, 66'sı vakıf üniversitesidir. Aşağıda Tablo 2'de zorunlu ortak derslerin üniversitelerde hangi tür eğitim uygulaması ile yürütüldüğüne ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 3.

Üniversitelerde Zorunlu Ortak Derslerin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamaları

	Devlet Üniversiteleri	Vakıf Üniversiteleri	Toplam
Uzaktan Eğitim Uygulaması Veren Üniversiteler	75	42	117
Yüz Yüze Eğitim Uygulaması Veren Üniversiteler	29	30	59
Toplam	110	66	176

Kaynak: Tablo üniversitelerin internet adreslerinde yer alan verilerden yararlanarak 2018 yılında oluşturulmuştur.

Zorunlu Ortak Derslerin Uzaktan Eğitim Uygulamasının Gazi Üniversitesindeki Yapısı

Gazi Üniversitesi'nin de arasında bulunduğu uzaktan eğitim yapan 117 üniversitede, 2013-2017 yılları arasında zorunlu ortak derslerin uzaktan eğitim uygulamasına geçmiş olması kayda değer bir durum olarak değerlendirilebilir.

Yükseköğretim Kanunu'nun 5(ı) maddesi kapsamında yer alan “Yabancı Dil (İngilizce) 1 ve 2”, “Türk Dili 1 ve 2” , “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1 ve 2” dersleri 2013-2014 öğretim yılından itibaren Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (GUZEM) tarafından, uzaktan eğitimle yürütülmeye başlanmıştır.

Ortak derslerin içeriklerine erişebilmek için öğrencilerin üniversite akademik takviminde belirlenen ders kayıt döneminde üniversitenin resmi internet adresinden bu derslere kayıt yaptırmaları gereklidir. Sisteme kayıt yaptıran öğrenciler, uzem.gazi.edu.tr adresinden sisteme giriş yapabilmektedir.

Ortak ders materyalleri (PDF formatında ders notları ve haftalık ders videoları) GUZEM tarafından öğretim yönetim sistemine eklenerek internet üzerinden asenkron olarak öğrencilere sunulmaktadır. Öğrenciler siteme giriş yaparak bu materyallere ulaşabilmektedirler. Ayrıca öğrenciler, sistemde içeriklerinin olduğu bölümde öğretim elemanlarının açtığı tartışma forumları üzerinden onlara soru sorabilmektedir.

Ortak derslerle ilgili tüm sınavlar (ara sınav, final, bütünleme) ve değerlendirmeler, Gazi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (GAZİSEM) tarafından merkezi ve yüz yüze olarak yapılmaktadır. Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı internet sayfasında, sınav tarihinden önce, öğrencilerin sınava girecekleri yerleri gösteren sınava giriş belgeleri ve sınava dâhil olan konular yayınlanmaktadır.

Araştırmanın odağı zorunlu ortak derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersidir. Bu nedenle dersin amacı ve içeriği ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersinin Tarihi Gelişimi

Kültürümüzü, değerlerimizi, milli bilimcimizi benimsemiş ve yakın tarihimizi bilen Türk gençleri yetiştirmek eğitim kurumlarımızın en önemli görevlerinden birisidir. Bu durumun en önemli kanıtlarından birisi; inkılâp tarihi dersinin öğretim sürecinin, cumhuriyetin ilanından günümüze kadar kesintisiz bir şekilde devam etmiş olmasıdır.

“Türkiye Cumhuriyeti’nin varlığını devam ettirme yolunda önemli bir misyona sahip olan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi ile cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze, Türk gençliğine, Türk inkılâbının temel felsefesine, Cumhuriyet rejimine, Atatürk ilke ve inkılâplarına yönelik olumlu tutum kazandırmak amaçlanmaktadır” (Akbaba vd., 2016, s. 289). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin amacı özetle öğrencilere; “Türk inkılâbının tarihini, önemini ve anlamını kavrama, Atatürk’ün milliyetçilik ve medeniyetçilik anlayışını belirtme, Kurtuluş Savaşını ve bu savaşı, Türk milletinin varlığını korumak ve sürdürmek için ne büyük fedakârlıklarla gerçekleştirildiğini kavrama, Türk milletinin bütün kurumları ve değerleriyle birlikte çağdaş uygarlığa hangi tarihi şartlar altında ve nasıl geçtiğini kavrama, dünya devletlerinin ve Türkiye’nin içinde bulunduğu o günkü durum göz önüne alınmak suretiyle, Türk inkılâbının ne güç şartlar altında gerçekleştirildiğini kavrama, demokrasi hayatımızın gelişmesini inceleyerek, onlara demokratik düzenin gerektirdiği bilgi ve davranışları kazandırmaktır” (TC. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, 1981, s. 285).

“Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi ilk kez Maarif Vekili Yusuf Hikmet Bayur tarafından, 4 Mart 1934’te İstanbul Üniversitesi İnkılap Enstitüsü’nde yapılmıştır. İkinci ders, 20 Mart 1934 tarihinde Başbakan İsmet İnönü tarafından bugün Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi olan Hukuk Mektebinde yapılmıştır” (İnan, 2012, s. 53). Dersin düzenli olarak üniversite programlarında yer almasına 1934-1935 eğitim-öğretim yılında başlanmıştır. 1 Ekim 1941 tarihinde Cumhurbaşkanı İsmet İnönü meclis konuşmasında, “Şimdiye kadar konferans biçiminde okutulan bu dersin yükseköğretim kurumlarında esaslı bir ders şeklinde verilmesini, ayrıca tarihimizle ilgili bilimsel araştırmalar yapmak ve yaymak amacıyla “Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Enstitüsü (TİTE) kurulmasının gerekliliğini vurgulamıştır” (TİTE’den aktaran İnan, 2012, s. 53). Yapılan bu konuşmanın ardından Eğitim Bakanlığı tarafından TBMM’ye sunulan tasarıyla Türk İnkılâp Enstitüsünün kurulması kararlaştırılmıştır. 12 Eylül 1980 askeri müdahalesinden sonra “İnkılap Tarihi” dersleri, Türkiye Cumhuriyeti’nin dayandığı temel düşüncenin öğretilmesi amacıyla, bir kez daha önemle ele alınmıştır. Dersleri verebilecek akademisyen eksikliği nedeni ile emekli subay, emniyet mensubu ve dersleri verme yeteneğine sahip olduğuna inanılan devlet görevlileri tarafından İnkılap Tarihi dersi yürütülmüştür. (Özüçetin & Nadar, 2010).

Ders, “1960’ da “Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyet Rejimi”, 1968’ de “Türk Devrim Tarihi”, 1980 sonrası “Türk İnkılap Tarihi” adıyla öğretim programlarında yer almıştır. 1981 yılından itibaren 2547 sayılı Yüksek Öğretim

Kanunun uyarınca “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi” adını almıştır (F. Doyran & Doyran, 2013, s. 165).

“1981 tarihli 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu’nun dördüncü ve beşinci maddeleri uyarınca bu ders tekrar düzenlenmiş ve öğretimi öğretim üyeleri tarafından, bütün Yüksek Öğretim Kurumlarında, eğitim ve öğretim süresince, “Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi” adı altında, zorunlu ders olarak kabul edilmiştir” (Özüçetin & Nadar, 2010). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi, üniversitelerin birinci sınıflarında, iki yarıyıl süresince, haftada iki veya üç ders saatinde kuramsal olarak yürütülmektedir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin uzaktan eğitim uygulaması yoluyla verilmesine yönelik üniversite öğrencilerinin (Öztaş & Kılıç, 2017; Akbaba vd., 2016) ve bu dersi uzaktan eğitim uygulaması yoluyla veren öğretim elemanlarının görüşlerinin (Şahin, 2019; Özçelik & Korkmazcan, 2016) belirlenmesi amacıyla sınırlı sayıda araştırma yapılmıştır. Araştırma sonuçlarında genel olarak “ders katılım oranının azlığı, sınavlarda yaşanan problemler, teknik problemler, derslerin ilgi çekici, etkili ve verimli olmaması” (Şahin, 2019; Öztaş & Kılıç, 2017; Özçelik & Korkmazcan, 2016) gibi çeşitli sorunlar yaşandığı ortaya çıkmıştır.

Uzaktan eğitim uygulamalarında, sürecin niteliğini belirleyebilmek, süreç boyunca yaşanan problemlerle ilgili gözlemler yapabilmek uygulamanın iyileştirilebilmesi için oldukça önemlidir. Çünkü zamanında iyileştirmelerin yapılmaması veya yapılamamasının eğitim öğretime olumsuz yansımaları olacaktır. Bu durum yapılan uygulamaların çeşitli boyutlarda incelenip değerlendirilmesine ilişkin bilimsel araştırmaların yapılmasının önemini ortaya çıkarmaktadır.

Bu araştırmada zorunlu ortak derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin;

1. Uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarına yönelik öğrenci görüşlerinin karşılaştırılarak değerlendirilmesi,
2. Uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarına yönelik öğrencilerin önerilerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli betimseldir. Araştırmada zorunlu ortak derslerin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamaları tam ve ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir (Büyüköztürk, Kılıç, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2013). Bu özellikleriyle araştırma bir durum çalışmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma, incelenen problemin doğal ortamındaki biçimini anlamaya yönelik olarak problemi sorgulayıcı ve yorumlayıcı bir yöntemdir” (Klenke, 2016; Guba & Lincoln, 1994).

Araştırmanın alışma Grubu

Araştırmanın iki çalışma grubu bulunmaktadır. Birinci alışma grubu 2016-2017 öğrenim yılında Gazi niversitesinin fen edebiyat, mühendislik, tıp, eğitim ve hukuk fakültelerinde birinci sınıfta öğrenim gören 50 öğrenciden; ikinci çalışma grubu ise 2015- 2016 öğrenim yılında aynı niversitenin aynı fakültelerinden mezun olan 50 öğrenciden oluşmaktadır. Birinci alışma grubundaki öğrenciler, bu beş fakültenin birinci sınıf düzeyindeki ğrenci gruplarından 10'ar ğrenci seçilerek oluşturulmuştur. Birinci sınıf ğrencilerinin seçilme nedeni uzaktan eğitim uygulamasıyla ilgili güncel bilgilere sahip olmalarıdır. İkinci alışma grubundaki öğrenciler bu fakültelerden mezun olan ğrenci gruplarından yine 10'ar ğrenci seçilerek oluşturulmuştur. Mezun olan öğrencilerin seçilme nedeni zorunlu ortak dersleri yüz yüze eğitim uygulamasıyla alan son ğrenci grubu olmalarıdır. Toplam 100 kişilik bir çalışma grubundan veri toplanmıştır.

Araştırmanın alışma gruplarının oluşturulmasında, amaçsal rneklemeye yöntemlerinden 'maksimum çeşitlilik' rneklemeye yöntemi kullanılmıştır. "Bu yöntemde, çeşitlilik gösteren durumlar arasından herhangi bir ortak olguyu bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını incelemek hedeflenir" (Marczyk, DeMatteo & Festinger, 2005).

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan iki yarı yapılandırılmış görüşme formu geliştirilmiştir. Birinci form uzaktan, ikinci form yüz yüze eğitim alan öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Görüşme formlarının her biri iki bölümden oluşmaktadır. Formlardaki birinci bölüm kişisel bilgileri, ikinci bölüm uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarıyla ilgili 11 açık uçlu soruyu içermektedir.

İşlem / Verilerin Toplanması

2016-2017 Öğretim yılında, araştırmanın çalışma gruplarını oluşturan öğrencilerle yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Birinci sınıf öğrencileri ile bahar döneminin sonunda, öğrencilerin üniversitede buldukları zaman aralığında, araştırmacılar tarafından görüşmeler yapılmıştır. Mezun olan öğrencilerden veri toplayabilmek için niversitenin ğrenci işleri daire başkanlığından öğrencilerin iletişim bilgilerine ulaşılmıştır. Araştırmacılar, bu öğrencilerle iletişime geçerek Ankara'da bulunan ve görüşmeyi kabul eden öğrencilerden veri toplanmıştır. Öğrencilerin ses kayıt cihazı kullanılmasına izin vermemeleri nedeniyle görüşme formlarına notlar alınmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. "İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır" (Yıldırım & şimşek, 2013, s. 259). Bu analiz tekniğinin işlem

basamakları çerçevesinde nitel verilerin analizi amacıyla ilk olarak öğrenci görüşme formları fakülte ve sınıf düzeylerine göre gruplara ayrılarak klasörler oluşturulmuştur. Katılımcıların görüşme formlarında yer alan sorulara verdikleri cevaplar, her bir sorunun altına kod isimleriyle (E1, E4.1, H1, H4.3, M1, M4.2, F1, F4.8, T1, T4.2 vb.) birlikte olduğu gibi yazılarak metin dosyaları oluşturulmuş ve bu dosyalar bilgisayar ortamında ilgili klasörlere eklenmiştir. Böylece 100 adet görüşme formunun dijital ortama aktarılması sağlanmıştır. Her bir öğrencinin bir soruya verdiği orijinal fikirlerden kodlar, bu kodlardan benzer olanların içeriği doğrultusunda alt temalar, benzer alt temalar gruplandırılarak temalar oluşturulmuştur. Görüşme formlarında yer alan her bir soruya ilişkin tablo yapılmıştır. Daha sonra uzaktan ve yüz yüze eğitim alan öğrencilerden toplanan verilerin karşılaştırılabilir olmasını sağlamak için benzer olan sorular tek bir tabloda toplanmıştır. Son aşamada ise toplanan verilere anlam kazandırmak için bulgulardan birtakım sonuçlar ulaşılmış ve bulgular alan yazında bulunan benzer, tamamlayıcı ve farklılaşan araştırmalarla desteklenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Görüşme formlarının kapsam geçerliliğine ilişkin olarak ölçme değerlendirilmeden iki, eğitim programları ve öğretim ana bilim dalından iki alan uzmanı olmak üzere toplam dört alan uzmanından görüş alınmıştır. Görüşme formlarının pilot uygulaması araştırmacılar tarafından uzaktan ve yüz yüze eğitim alan iki gruba yapılmıştır. Pilot uygulamaya 20 öğrenci katılmıştır. Alan uzmanlarından alınan görüşler ve pilot uygulamadan elde edilen veriler doğrultusunda formlarda yer alan sorular uzaktan ve yüz yüze eğitimle ilgili öğrenci görüşlerini açık bir şekilde ortaya çıkarmaya yönelik ve soruların sıralaması araştırmanın amacına uygun olarak yeniden düzenlenerek formların kapsam ve yapı geçerliliği sağlanmıştır.

Araştırmanın dış geçerliliğini (transfer edilebilirlik) arttırmak için araştırmanın yöntemi, ilgili kavramlar ve Gazi Üniversitesinde uygulanan uzaktan eğitim uygulaması okuyucuların kendi çalışmalarına uygunluğuna/transfer edilebilirliğine karar verebilecekleri şekilde ayrıntılı olarak açıklanmıştır (Miles, Huberman & Saldana, 2013, s. 314).

Araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak için araştırmada elde edilen veriler ve analiz sonuçlarında ortaya çıkarılan kod ve temalar başka araştırmacıların incelemesine olanak verecek şekilde kayıt altında alınmıştır (Walker, 2012). Araştırmanın dış güvenilirliğini (aktarılabirliği) arttırmak, araştırma sonuçlarının, öznel varsayımlardan ve önyargılardan etkilenme olasılığını azaltmak için verilerin birbiriyle olan ilişkileri, bir bütün olarak sergilediği örüntüler ve verilerin analiz aşamaları ayrıntılı biçimde açıklanmıştır (Miles, et al., 2013, s. 314).

Bulgular ve Yorum

Dersin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulanmalarına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi

Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin yüz yüze ve uzaktan eğitim uygulamasına yönelik öğrenci görüşleri, eğitim programının temel öğeleri olan içerik, eğitim durumu (ders işlenişı), ölçme ve değerlendirme boyutlarında analiz edilmiştir. Her iki eğitim uygulamasında da dersin hedefleri ortak olduğundan bu boyut araştırmaya dahil edilmemiştir.

Dersin içeriği: Öğrencilerin dersin içeriği ile ilgili görüşleri Tablo 4' te yer almaktadır.

Tablo 4.
Öğrencilerin Dersin İçeriği İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Uzaktan Eğitim Alan Öğrencilerin Görüşleri						Yüz Yüze Eğitim Alan Öğrencilerin Görüşleri					
Alt	Kod	f	Ara	Toplam	Tema	Alt	Tema	Kod	f	Ara	Toplam
Olumsuz görüşler	Zorluk düzeyi	Fazla ayrıntılı olması	13			Olumsuz görüşler	Zorluk düzeyi	Lise düzeyinde olması	7		
		Bilgi ağırlıklı olduğu için içeriğin zor olması	4					Çok yetersiz olması	6		
		Bazı öğrenciler için içeriğin aşırı kolay, bazı öğrenciler için de aşırı zor olması	2					İlkokulda, ortaokulda ve lisede öğrencilerin öğrendiği tarih bilgilerinden oluşması	4		
		Sadece önemli tanımlara yer verilmesi	1					Konuların ideolojik olması	1		
		Konuların az olması	1								
		Zamanında öğrencilerin bildiği konuların yer alması	1	22							18
Derslerin verimsizliği		Bilgilerin akılda kalıcı olmaması	2			Derslerin verimsizliği		İçeriğin fazla ayrıntılı ve öğrenciyi sıkan şekilde olması	3		
		İçerik iyi olsa bile öğrencilerin öğrenememesi	1	3	25			Öğrencilerin meslek hayatına katkı sağlamayacak bilgilerden oluşması	2		
								Kavramlar ve tanımları anlamakta öğrencilerin güçlük çekmesi	1	7	25

					Tarihi konular, savaşlar, antlaşmalar ile ezberci eğitime katkı sağlayacak bilgilerden oluşması	1		
Durum betimlemesi	Daha çok olay odaklı konuları içermesi	1						
	Yakın tarih, Cumhuriyet tarihi, İnkılap tarihinden oluşması	1						
	Atatürk, Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönem, ilke ve inkılaplardan oluşması	1			İnkılaplar ve 1. Dünya savaşından sonra Osmanlı'nın durumunu içermesi	1		
	1. Dünya Savaşı, Osmanlı devletinin çöküşü ve sonrası, Atatürk' ün yaptığı her şeyin içerikte yer alması	1						
	Lise hayatının bütün konuları ve yakın tarihi içermesi	1						
	Olgular, olaylara göre düzenlenmiş olması	1			Milli mücadele dönemi ve Cumhuriyet tarihinden oluşması	1		
	Dönemler, antlaşmalar, savaşlardan oluşması	1						
	Dönemler, geçmişten günümüze olayların sırası, gelişme ve ilkelerin açıklanması	1						
	Osmanlı devletinin son dönemlerinde modernleşme çabaları, 1. Dünya Savaşı, antlaşmalar, cemiyetler, Kurtuluş Savaşı, inkılaplar, barışı sağlama çabalarının yer alması	1			Tarih bilgisi ve inkılaplardan oluşması	1		
	Milli mücadele, Atatürk' ün olduğu dönemlerden oluşması	1						
Daha çok olay odaklı konuların yer alması	1	10	10			3	3	
Özetli	Temel bilgilerden oluşması	1						
	Tazelenen bilgilerin yer alması	1			Geçmişi iyi özetleyen ve içine alan konulardan oluşması	6		
	Önemli bilgilerin yer alması	1	3					
Uygunluk	Genel kültür açısından bilgilendirici olması	1	2	5	Her Türk vatandaşının bilmesi gereken bilgileri içermesi	2		
							9	11

					İçeriğin üniversite düzeyine uygun olması	1		
	Sorular, konular, olgular ve tanımların yerinde olması	1		Öğretim yöntemi	Tarihi olayların hikaye şeklinde anlatılması	2		
								2
Öneriler	Daha kısa ve öz tanımlar yapılmalı	1		Öneriler	Daha kapsayıcı olabilmeli	3		
	Daha ayrıntılı olmalı	1			Güncel ve ilgi çekici konulara yer verilmeli	1		
			2		Daha objektif olmalı	1	5	5
Toplam		42	42	42	Toplam	44	44	44

Hem uzaktan hem de yüz yüze eğitim alan öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ders içeriği boyutuna ilişkin olumsuz görüşlerinin frekansı daha yüksektir. Ancak her iki gruptaki öğrencilerin olumsuz görüşlerinin nedenleri farklıdır. Uzaktan eğitim alan öğrencilerin olumsuz görüşleri daha çok içeriğin zorluk düzeyi ile ilgilidir. Nedeni ise, içeriğin bilgi ağırlıklı ve çok fazla ayrıntıdan oluşmasıdır. Öğrenciler “derslerin verimsizliği” alt temasında bu durumun, öğrenmenin kalıcılığını azalttığını düşünmektedir. Bu durum, “öğretim elemanlarının uzaktan eğitim için içerik hazırlama konusunda pedagoji ve görsel içerik hazırlama desteğine ihtiyaçları olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır” (Bilgiç vd., 2011, s. 83).

Yüz yüze eğitim alan ve olumsuz görüş belirten öğrencilerin büyük çoğunluğu, ders içeriğinde yer alan bilgilerin ilkökul, ortaokul ve lisede öğrendikleri bilgilerden farklı olmadığı görüşündedir. Safran'ın (1998) bu dersle ilgili olarak yaptığı araştırmada, her öğretim kademesindeki amaçların aynı olduğu ve bu nedenle konuların tekrarlandığı saptanmıştır. Frekansı düşük olmakla birlikte dersleri yüz yüze eğitim ile alan ve olumlu görüş belirten öğrenciler, Safran'ın araştırma bulgularının aksine içeriğin geçmişı iyi özetleyen, üniversite düzeyine ve milli görüşlere uygun bilgilerden oluştuğunu düşünmektedir.

Yüz yüze eğitim alan bazı öğrenciler ise, ders içeriğinin alanlarına katkı sağlamadığı düşünmektedir. Arslan (2005) Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi dersleri ile alan bilgisi dersleri arasında uyum veya ilişki kurulamadığı için dersin öğrenciler tarafından formalite bir ders olarak görüldüğünü belirtmiştir.

Uzaktan eğitim alan öğrenciler, ders içeriğinde Osmanlı Devleti'nin çöküş döneminden başlayıp, Cumhuriyetin ilanına kadar olan sürecin yer aldığını söylemişlerdir. Bu grupta yer alan ve olumlu görüş belirten öğrenciler, içeriğin temel ve önemli bilgilerden oluştuğunu, genel kültür bilgi düzeylerinin gelişimi açısından iyi ve faydalı olduğunu düşünmektedir. F1: “Konular, tarihi bilgiler açısından yararlıydı” ve T6: “Sorular, konular, olgular, tanımlar yerindeydi. İçerikte, genel kültür açısından faydalı bilgiler yer alıyordu” şeklinde ders içeriği ile ilgili düşüncelerini ifade etmişlerdir. Yüz yüze eğitim alan ve olumlu görüş belirten öğrenciler ise içerikte yer alan konuların, üniversitelerin siyasi görüşüne göre değiştirdiğini, ancak konuların genel olarak milli mücadele ve inkılaplar etrafında şekillendiğini belirtmiştir.

Uzaktan eğitim alan öğrencilerin bir kısmı bu dersin içeriğinin özet bilgilerden oluşması gerektiğini, bir kısmı da daha ayrıntılı olması gerektiğini savunmaktadır. Burada bir zıtlık göze çarpmaktadır. Örneğin aynı grupta yer alan H10: “Gereksiz ayrıntılar öğrendik. Konularda daha özet bilgiler yer almalı.” ifadesinde bulunurken H5: “Atatürk, Cumhuriyet öncesi-sonrası, ilke ve inkılaplar... Konular geçmişte öğrendiğimiz bilgilerden oluşuyor. Bu düzeyde daha ayrıntılı olmalı.” ifadesinde bulunmuştur. Yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise konuların daha ayrıntılı, güncel, ilgi

çekici ve objektif olması gerektiğini düşünmektedir. Babaloğlu tarafından yapılan araştırmada, akademisyenler, “dersin kapsamının, modern Türkiye tarihinin günümüze yakın konularını da kapsayacak şekilde yeniden tasarlanmasının gerekliliğini” vurgulamıştır (Babalolu, 2013, s. 600).

Dersin işlenişi (eğitim durumu): Öğrencilerin dersin işlenişi (eğitim durumu) ile ilgili görüşleri Tablo 5’ te yer almaktadır.

Tablo 5.

Öğrencilerin Dersin İşlenişi (Eğitim Durumu) İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

<i>Uzaktan Eğitim Alan Öğrencilerin Görüşleri</i>					<i>Yüz Yüze Eğitim Alan Öğrencilerin Görüşleri</i>					
Tema	Alt Tema	Kod	f	Ara Toplam	Tema	Alt Tema	Kod	f	Ara Toplam	
Olumsuz görüşler	Öğretim yöntemi	Video boyunca konuların aynı ses tonuyla okunup geçilmesi	4		Olumsuz görüşler	Öğretim yöntemi	Öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yönteminin etkisiz olması	4		
		Öğretim elemanının sanal olması	3				Tek bir kitaba bağlı anlatım yapılması	4		
		Derste sıkıcı yöntem kullanılması	2				Öğretim elemanının, konuları herkesin bildiğini düşünerek çok sıradan anlatması	2		
		Yöntemin etkili değil olmaması	2				Çok basit, geçme ve test tekniğine yönelik bir anlatımın olması	1	11	
		Ders işlenişinde ayrıntı olmaması	1				Yetersiz olması	5		
		Derslerin eşzamanlı yapılmaması	1	13			Derslerin anlaşılmasında	1	3	
	Ders Videoları	Öğrencilerin, video anlatımlara internet üzerinden sadece kendi istek ve arzusuyla bakması	3			Verimsizlik	Derslerin çok ayrıntılı olması	2		
		Ders işlenmemesi	2				Ders işlenişinde kalıcı bilgi sağlanamaması	1		
		Videoların zevkli olmaması	1							
	Verimsizlik	Videoların iyi olmaması	1							
		Derslerin kötü/sıkıcı geçmesi	1	8						
		Yetersiz olması	2							
Materyaller		Notların çok ayrıntılı olması	2							
		Materyal olmaması	2							
			4	28				6	17	
Duru		Konuların PDF formatındaki ders notları üzerinden anlatılması	5		Duru		Sunu yoluyla anlatım yapılması	2		
			6	6				5	5	

	Materyal olarak derslerde harita kullanılması	1			Materyallerin eksik olması	2			
					Tartışma yöntemi kullanılması	1			
Öneriler	Konular arasında önemli olanlar üzerinde daha çok vurgu yapılmalı	1			Daha ilgi çekici anlatılmalı	2			
					Özgün anlatım olmalı	2			
	Daha fazla harita kullanılmalı	1			Öğrencilerin unutacakları bilgileri ezberletmek yerine bu konular öğrencilere sevdirmeli ve gelecek hayatında kullanılacak şekilde olmalı	1			
	Neden sonuç ilişkisi daha güçlü kurulmalı	1			Uzaktan eğitim yapılmalı	1			
					Slaytlar kullanılmalı	1			
	Video ve testlerle devam etmeli	1			Bu dersi yüreğiyle anlatan öğretim görevlileri anlatmalı. Tarihleri ve olayları art arda sadece sıralayarak ders anlatmayı düşünen ünvanlılar bu dersten uzak tutulmalı	1			
	Ders içeriğinde yer alan bilgiler daha sade anlatılmalı	1	5	5	Tarihi geziler yapılmalı	1	9	9	
Olumlu görüşler	Verimlilik	Videoların yeterli olması	1		Olumlu görüşler	Verimlilik	Kısmen yeterli olması	6	
		Öğrencilerin dersi daha iyi anlamasında videoların yardımcı olması	1				Çok verimli olması	3	9
		Derslerin hem görsel hem işitsel olmasının öğrenimi kolaylaştırması	1			Öğretim yöntemi	Öğrencinin konuya katılmasının güzel olması	2	
								Derse giren öğretim elemanının alanına yeterince hakim olması	1
				Öğretim elemanlarının kullandığı yöntemlerin yeterli olması	1	4	13		
Toplam		42	42	42	Toplam		44	44	44

Uzaktan ve yüze yüze eğitim alan öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ders işlenişi (eğitim durumu) boyutuna ilişkin olumsuz görüşleri çoğunluktadır. Bu olumsuz durumun öğretim elemanlarının konuya uygun öğretim yöntem ve teknikleri yeteri kadar kullanmamasından kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu durum her iki grupta da yer alan “verimsizlik” alt temasında, konuların öğrenciler tarafından tam olarak anlaşılabilmesinin sebebi olabilir. Öğrenciler, derste anlatım yöntemi kullanıldığını ve derslerde kitap dışında bir öğretim materyaline yer verilmediğini belirtmiştir. Uzaktan eğitim alan F5: “PDF formatındaki soru dosyasını indirip oradan çalıştım. Videoların hiçbir katkısı olmadı.” ve yüz yüze eğitim alan H4.4: “Fakültelerde bu ders angarya olarak görülüp fazla değer verilmiyor. Yüzeysel ve önemsenmeden dersler işleniyor.” şeklinde durumu ifade etmişlerdir. Diğer zorunlu dersler olan Türk dili ve yabancı dil dersleriyle ilgili Eroğlu ve Kalaycı (2020a; 2020b) tarafından yapılan araştırmaların bulgularında da derslerin her birinin önemsenmeden işlendiği ve bu durumun öğrencilerin derslere yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim alan öğrenciler, öğretim elemanlarıyla iletişim kuramadıklarından öğretim elemanlarını “sanal” olarak ifade etmişlerdir. Bilgiç vd. (2011, s. 86) tarafından yapılan araştırmada, çevrimiçi derslerde kullanılan materyaller kadar öğrencilerin ve öğretmenlerin birbirleriyle olan iletişimi ve çevrimiçi ortamlardaki iletişim araçlarını kullanarak etkileşim içerisinde bulunmaları derslerin niteliğini etkileyen önemli bir unsur olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmaya katılan öğrencilerin uzaktan eğitimin ders işlenişi boyutuna yönelik olumsuz görüşlerini, Bilgiç vd. tarafından yapılan araştırmanın bulguları da desteklemektedir. Çünkü bu araştırmanın bulgularında da öğretim elemanları ve öğrencilerin uzaktan eğitim süresince iletişim kuramaması, öğrencilerin dersin verimsiz olduğunu düşünmesine sebep olmuştur. “Uzaktan eğitimde kullanılan sistemin sohbet ve forum gibi iletişim imkânları ile etkileşimli öğrenmeyi sağlayarak derse katılım olanakları sunması ve böylece iş birliğine dayalı bir öğrenme ortamı oluşması öğrencilerin bu uygulamaya yönelik memnuniyetini artırmaktadır” (Kurt, 2015). Ayrıca, uzaktan eğitim alan öğrenciler ders videolarında, PDF formatındaki ders notlarında yer alan bilgilerin öğretim elemanı tarafından yalnızca okunduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin videoları dinlerken sürekli pasif olmaları sıkılmalarına, hatta dersleri dinlememelerine neden olmaktadır. Bu bulgular, F. Doyran ve Doyran (2013) tarafından yapılan araştırmanın bulguları ile benzerlik göstermektedir. Öğrenciler, “derste tartışma ortamları yaratıldığında ve bu tartışmalar tarafsız olarak yapıldığında, herkesin birbirini dinlediği paylaşımlar olduğunda, derse katılımın daha etkin olduğunu ve dersin daha verimli geçtiğini” belirtmiştir (F. Doyran & Doyran, 2013, s. 170).

Öğrenciler, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ders işlenişi (eğitim durumu) boyutunu, derslerin öğretim yönetim sistemine (ÖYS) yüklenen PDF formatındaki ders notlarıyla anlatıldığı ve ders işlenişinde haritalara yer verildiğini

belirtmişlerdir. Yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise derslerde anlatım ve tartışma yöntemi kullanıldığını ancak ders materyallerinin eksik olduğunu ifade etmişlerdir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ders işlenişi (eğitim durumu) boyutuna ilişkin öneriler temasında uzaktan eğitim alan öğrenciler derslerin daha yalın bir şekilde ve konular arasında bağlantı kurularak anlatılmasını önermektedir. Yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise ders işlenişinde kullanılan öğretim yöntemlerinin öğrencilerin ilgisini çeken ve onları ezberden uzaklaştıran yöntemler olması gerektiğini düşünmektedir. T9: “Dersin işlenişi daha interaktif ve öğrencilere sınav sonrası unutacağı şeyleri ezberletmek yerine, bunları sevdirecek ve gelecek hayatında kendisinin ilgilenmesini sağlayacak biçimde olmalıdır.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin bu önerileri, Doğaner’in (2005) araştırmasında elde ettiği “dersin işlenişinin heyecan ve istek uyandırmaması, ilgi çekici olmaması ve işlenişte ezbere ağırlık verilmesi” sonucu ile örtüşmektedir.

Dersin işlenişiyle ilgili olumlu görüş belirten uzaktan eğitim alan öğrenciler, derslerin videolar aracılığıyla işlenmesinin verimli olduğunu, videoların görsel ve işitsel olmasının öğrenmeyi kolaylaştırdığını düşünmektedir. Nitekim “işitsel ve görsel tasarımların kullanımı sayesinde, öğrenciler daha hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenebilirler. Böylece eğitimdeki verimlilik sağlanmış olur” (Höçük, 2011, s. 4). Olumlu görüş belirten yüz yüze eğitim alan öğrenciler, ders işlenişini yeterli bulmaktadır. Bu durumun nedeni ise “öğretim yöntemi” alt temasında belirtildiği gibi öğretim elemanlarının dersleri etkili bir şekilde işlemesinden kaynaklanıyor olabilir.

Dersin ölçme ve değerlendirilmesi: Öğrencilerin dersin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri Tablo 6’ de yer almaktadır.

Tablo 6.

Öğrencilerin Dersin Ölçme ve Değerlendirmesi İle İlgili Görüşlerinin Karşılaştırılması

Uzaktan Eğitim Alan Öğrencilerin Dersin Ölçme Değerlendirmesi ile İlgili Görüşleri				Yüz Yüze Eğitim Alan Öğrencilerin Dersin Ölçme Değerlendirmesi ile İlgili Görüşleri						
Tema	Alt Tema	Kod	f	Tema	Alt Tema	Kod	f			
			Ara Toplam				Ara Toplam			
Olumsuz görüşler	Verimsizlik	Herhangi bir faydası olmaması	6	Olumsuz görüşler	Verimsizlik	Sınavların öğrencilerin bilgi düzeyini ölçmek için uygun olmaması	5			
		Zor olmaması	5			İçerik	Gerçekçi bir değerlendirme yapılmaması	1		
		Gerçek bilgiyi ölçmemesi	2				Zorluk düzeyi	Test, yazılı gibi yollarla başarı ölçümünün öğrenciyi dersten soğutması	1	
		Ölçme faaliyeti yapılmaması	1					7	Sınavın ayrıntılı ve ezber sorulardan oluşması	4
		Öğrencilerin geçme zorunluluğundan dolayı katıldığı sınavlar olması	1						6	Kitap okuyup özetini sınavda yazmanın oldukça gereksiz olması
		15	6		Siyasi düşüncelere göre değerlendirme yapılmasının kötü olması					1
	İçerik	Ezberi iyi olan öğrencilerin yaptığı sınavlar olması			4	2				2
		Soruların bilgi ağırlıklı olması			2					
		Öğrenciler tarafından gereksiz bilgilerin aktarılması			2					
		Gereksiz derecede ayrıntılı soruların yer alması			2					
Optik okuyucular tarafından değerlendirildiği için sınavların kolay ama faydasız olması		1								
			12	27						

	Uzaktan eğitimin faydasız olması	1						
Olumlu görüşler	Zorluk düzeyi	Seçici sınavlar olması	7					
		Sınavın içeriğinin oldukça kolay olması	3					
		Ders uzaktan olduğundan sınav sorularının çok zor olmaması	1	11				
	İçerik	Gayet iyi olması	2					
		Dersin eksiklerini tamamlamada öğrencilere yardımcı olması	2					
		Dersler ayrıntılı olmasına rağmen sınav sorularının güzel yerlerden sorulması	1					
		Yeterli olması	1	6				
	Verimlilik	Öğrencilerin yazılı sınavı mantıklı bulması	1					
		Ölçme ve değerlendirmenin faydalı olması	1					
		Sınavların öğretici olması	1	3	20			
Durum betimlemesi	Geçmiş yıllarda yapılmış sınav sorularının sorulması	1						
	Sınavların öncüllerde yer alan bilgilerin yorumlanması şeklinde yapılması	1						
	Başarı durumunun yüksek olması	1						
	Soruların sadece tarih bilgisinden oluşması, Atatürk İlkeleri ve İnkılaplarına yönelik soruların sınavlarda yer almaması.	1						
	Düşük puanla derslerin geçilebilmesi	1	6	6				
Olumlu görüşler	Verimlilik	Sınavların bilgi düzeyini ölçmede yeterli olması	7					
		Testlerle ölçme yapılmasının yeterli olması	2	9				
	Zorluk düzeyi	Zorunlu dersler olduğu için sınavların basit yapılması	2					
		Normal seviyede vize ve final yapılması	1					
		Ne öğrenciyi ne de öğretimi görevlisini yoracak tarzda sınavlar yapılması	1	4				
		Her konuyu kapsayan sınavlar yapılması	1					
İçerik	Genel olarak değerlendirildiği için yeterli olması	1						
					2	15		
Durum betimlemesi	Vize ve final yapılması	4						
	Klasik ölçme araçları kullanılması	1						
	Sınavların test olması	1	6	6				

Zaten bilinmesi gereken temel derslerden öğrencilerin sınava girmesi, sınavların formalite olması	1							
				Öneriler	Ezbere dayalı sorular sorulmamalı	4		
					Değerlendirmeler test olduğu için önemsenmiyor, bu durum değiştirilmeli	1		
					Öğrencilerin üst düzey bilgilerini ortaya çıkaracak nitelikte bir yazılı sınav yapılmalı	1		
					Fikirlere özgürlük verilerek değerlendirilmeli	1	7	7
Toplam	53	53	53	Toplam		43	43	43

Uzaktan ve yüze yüze eğitim alan öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin olumsuz görüşleri çoğunluktadır. Bu görüşler arasında en öne çıkan görüş, kullanılan ölçme değerlendirme yönteminin başarıyı ölçmek için uygun olmadığı ve bu durumun derse olan ilgilerini azalttığı yönündedir. Ayrıca her iki grupta da yer alan öğrenciler, sınav içeriği ile ilgili olarak sınavların bilgi ağırlıklı, ezber gerektiren ve ayrıntılı sorulardan oluştuğunu belirtmişlerdir. F. Doyran ve Doyran (2013, s. 174) tarafından yapılan araştırmada da öğrenciler, uygulanan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin ezbere dayalı ve verimsiz olduğunu vurgulamışlar ve farklı uygulamalar önermişlerdir. Yüz yüze eğitim alan öğrenciler bu görüşlere ek olarak, öğretim elemanlarının siyasi görüşlerinin objektif değerlendirmeler yapılmasına engel olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin olumlu görüş belirten öğrenciler de bulunmaktadır. Buna göre öğrenciler dersin değerlendirilmesi amacıyla yapılan sınavların nispeten kolay olduğunu, öğretim görevlisi ve öğrenciyi yormayacak tarzda yapıldığını belirtmişlerdir. Öğrencilere göre sınavların kolay olmasının nedenleri; uzaktan eğitimde bu derse ilişkin eğitim uygulamasının yeterince önemsenmemesi, yüz yüze eğitimde ise bu dersin zorunlu (geçilmesi gereken) bir ders olmasıdır. Öte yandan frekansı düşük olmakla birlikte her iki grupta da öğrenciler, sınavların içeriğinin yeterli, eksiklerinin tamamlanmasına yardımcı olan ve kapsam geçerliliği yüksek sınavlar olduğunu düşünmektedir.

Uzaktan eğitim alan öğrenciler, bu dersin sınav sorularının geçmiş yıllarda sorulan sınav sorularından hazırlandığını ve sınavların basit olduğunu belirtmişlerdir. F13: “Sınavın içeriği oldukça kolaydı. Geçmiş yıllardaki soruların aynısı soruluyor.” şeklinde ifade etmiştir. Bu durum başarının yüksek olmasını sağlarken, derslerin formalite olarak görülmesine sebep olmuştur. Yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise sınavların çoktan seçmeli sorulardan oluştuğunu belirtmişlerdir.

Uzaktan eğitim alan öğrenciler, dersin ölçme ve değerlendirmesine yönelik öneride bulunmamışlardır. Yüz yüze eğitim alan öğrencilerin önerileri, sınavın içeriğine, ölçme ve değerlendirmenin türüne yöneliktir. Öğrencilerin çoğunluğu, sınav sorularının ezber gerektiren bilgiler yerine, üst düzey öğrenmeleri ortaya çıkaracak şekilde hazırlanmasını istemektedir. Ayrıca öğrenciler, ölçmenin yalnızca çoktan seçmeli soruların yer aldığı testler şeklinde değil farklı ölçme yöntemlerine de yer verecek şekilde yapılması gerektiğini düşünmektedir. Bu bulguyu F. Doyran ve Doyran (2013) tarafından yapılan araştırmanın bulguları da desteklemektedir. Bu araştırmada, “öğrencilerin çoğunluğu dersin ölçme ve değerlendirmesini uygun bulmakla birlikte, görüşme yapılan öğrencilerin de vurguladığı gibi daha net bir ölçme yöntemi kullanılması ve yaratıcı yöntemlerle, ezberden uzak, projelerle, sunumlarla, dönem ödevleriyle, araştırma çalışmaları, münazaralar, yaşayan tarihçilerle

mülakatlar gibi yöntemlerle çeşitlendirilerek ölçme ve değerlendirme yapılmasının gerekliliği” belirtilmiştir (F. Doyran & Doyran, 2013, s. 173).

Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarına Yönelik Öğrencilerin Önerileri

Dersin daha yararlı olması için uzaktan ve yüz yüze eğitim alan öğrencilerin önerileri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7.

Dersin Daha Yararlı Olması Konusunda Öğrencilerin Önerileri

Uzaktan Eğitim Alan Öğrencilerin Önerileri				Yüz Yüze Eğitim Alan Öğrencilerin Önerileri			
Tema	Alt Tema	Kod	f	Tema	Alt Tema	Kod	f
Derslerin işlenişi ile ilgili öneriler	Öğretim uygulaması	Bu dersler yüz yüze eğitim ile verilmeli	15	Derslerin işlenişi ile ilgili öneriler	Öğretim yöntemi	Öğretim elemanları öğrencilerin konuya olan ilgilerini güncel tutmalı ve öğrencilerin katılımı sağlanmalı	7
		Uzaktan eğitim olmamalı	5			Derslerde daha çok materyal kullanılmalı	5
		Dersin işlenişi öğretim elemanının oturup karşısındaki metni okumaktan ibaret olmamalı/ Kaliteli bir uzaktan eğitim olmalı	5			Aklıda kalıcılığı arttırmak için güncel öğretim yöntemlerinden yardım alınmalı	4
		Sorulara cevap verilmediği için dersler canlı yayınla yapılmalı	2			Dersler öğrenciyi sıkmadan, dersi eğlenceli hale getirecek şekilde işlenmeli	4
		Düzenli bir sistem sağlanmalı	2			Öğretim elemanları kitap önerip, derslerde etkinlik düzenlemeli	3
		Dersler haftada en az bir kez sınıfta işlenmeli	1			Anlama ve anlatım kalitesi yüksek olmalı	3
			30				29
Öğretim yöntemi		İçeriğe uygun görseller, kavram ve zihin haritaları kullanılmalı	3	Öğretim uygulaması		Atatürk İlkeleri ve inkılap Tarihi dersinde görseller ve filmlerden yararlanılmalı	1
		Derslerde materyal kullanılmalı	2			Amfide yapılan dersler yerine uzaktan eğitim olmalı	2
		Dersler eğlenceli ve ilgi çekici işlenmeli	2				
		10 43				3 34	

	Öğretim elemanları ve öğrenciler iletişim içinde olmalı	1					
	Dersler sözlü ve yazılı olarak anlatılmalı	1		Dersler farklı mekânlarda yapılmalı		1	
	Derslerde sebep sonuç ilişkileri güçlü kurulmalı	1					
Öğretim elemanı	Öğretim elemanı daha entelektüel bir ders işleniş tarzıyla, vurgu ve temalara dikkat edilmeli	2		Diğer	Dersler işlenirken önemli olduğu hissi verilmeli	2	
	Öğretim elemanların tavır ve hareketleri donuk olmamalı	1	3				2
Derslerin içerikleri ile ilgili öneriler	Kapsam	İlgili konular, tanımlar az ve öz olmalı	10	Derslerin içerikleri geliştirilmeli ve derinleştirilerek doldurulmalı Ders içerikleri eğitim verilen bölüme uygun olmalı Ders içerikleri çok uzun ve çok yoğun olmamalı, azaltılmalı Derslerin içeriği üniversite düzeyine uygun olmalı Ders içerikleri basitten zora doğru bir sonraki döneme ilerlemeli Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin içeriğini önemli konular oluşturmalı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinde yakın geçmiş anlatılmalı Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi içeriği artırılmalı	7		
		İçerik daha geniş konularda, alanlarda olmalı	3		4		
		İçerikte daha ilgi çekici ve güncel bilgiler yer almalı	3		5		
		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin içeriği sadeleştirilmeli	2		3		
		Konu ve içerikler bulunduğumuz bölümlere göre düzenlenmeli	1		2		
		Daha faydalı ve işe yarayacak bilgiler verilmeli	1		1		
		19			24		
Verimlilik	Verimlilik	Daha faydalı ve işe yarayacak bilgiler verilmeli	6	Derslerde güncel hayata katkı sağlayacak ve ilgi çekici konular işlenmeli		10	
			1				
		7	28			14	40

Derslerin ölçme ve değerlendirmesi ile ilgili öneriler	Diğer	Örgün eğitim derslerinin hazırlanmasında gösterilen özen bu derslerin içeriği hazırlanırken de gösterilmeli	1	2	Derslerin ölçme ve değerlendirmesi ile ilgili öneriler	Diğer	Ders içerikleri daha anlaşılır olmalı ve öğrencilere bir şeyler katmayı, yeni bakış açıları kazandırmayı amaçlamalı	4	
		Daha çok konu tekrarı olmalı	1				Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi kanıtlarla anlatılmalı	2	
		İçerik hazırlanırken sebep sonuç ilişkileri gözetilmeli	1					2	
	Verimlilik	Sınav soruları daha eleyici ve bileni ayırt edici olmalı	3	5		Ölçme türü	Bu derslerde sınav yapılmamalı	2	
		Sınav soruları faydalı ve mantıklı olmalı	1				Öğrenci performansını değerlendirmek için uyulama, proje ya da sunum kullanılmalı	2	
		Öğrenciyi düşünceye sevk edecek şekilde sınav soruları sorulmalı	1				Sözlü değerlendirme yapılmalı	2	
	Zorluk düzeyi	Sınav soruları uzaktan eğitime paralel olmalı zor olmamalı	2	5		Ölçme türü	Süreç değerlendirmesi olmalı	2	
		Sınavlar ortak soru düzeyinde olmalı	2				Her öğrenci konu ile ilgili yorum yapabilme yeteneğine göre değerlendirilmeli	1	
		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi derslerinde bilgi ve yorumlamanın ağırlıkta olduğu sorulara yer verilmeli	1				Konuların tamamını tarayan dereceli sınavlar (sınavların bir kısmı kolay, bir kısmı orta, bir kısmı zor) yapılmalı	1	
	Ölçme türü	Düzenli bir sistem oluşturup ona uygun değerlendirme yapılmalı	1	4		20	Şahsi özgülükler ön planda tutularak pratik ölçülmeli	1	
		Ölçme ve değerlendirme olarak farklı etkinlikler yapılabilir	1				Çağdaş ve bilimsel eğitim sistemine uygun metotlar geliştirilmeli	1	
		Öğretim elemanı tarafından dönüt sağlanarak değerlendirilmeli, sınavla ölçme yapılmamalı	1				Test tekniği kullanılmamalı	1	
							1	15	19

Uzaktan eğitim alan öğrencilerin çoğunluğu ders işlenişi, yüz yüze eğitim alan öğrencilerin çoğunluğu ise ders içeriği ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır. Uzaktan eğitim alan öğrenciler, sorularına cevap alamadıkları eş zamansız uzaktan eğitim uygulamasına alternatif olarak eş zamanlı çeşitli öğretim uygulamaları önermektedir. Öğrencilerin ilk önerisi derslerin yüz yüze eğitim uygulaması ile yürütülmesidir. Eroğlu ve Kalaycı (2020a) tarafından yapılan çalışmada bu bulgularla benzer olarak yabancı dil dersinin uzaktan eğitim uygulamasına yönelik olarak öğrenciler uzaktan eğitimi etkili bulmamakta ve yüz yüze eğitimle daha iyi öğrendiklerini düşünmektedirler. Öğrencilerin diğer önerisi derslerin harmanlanmış öğrenme ile yürütülmesidir. Öğrenciler uzaktan eğitim derslerine ek olarak derslerin haftada bir kere sınıfta işlenmesini istemektedir. Bu durumu F12: “Hem yüz yüze eğitimin hem de uzaktan eğitimin karışımı olabilir. Çünkü uzaktan eğitimle temel konuların aktarılması, sonrasında yüz yüze eğitimle öğrencilerin anlamadığı yerlerin aydınlatılması, cevaplandırılması güzel olurdu.” şeklinde ifade etmiştir. Hem uzaktan eğitim hem de yüz yüze eğitim alan öğrenciler, derslerin daha fazla materyal kullanılarak, eğlenceli ve ilgi çekici öğretim yöntem ve tekniklerle işlenmesini istemektedir. Öğrenciler, kalıcı öğrenmenin sağlanması için ilgi çekçi ve güncel öğretim yöntemlerinden faydalanılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca uzaktan eğitim alan öğrenciler, hazırlanmış olan ders videolarının yalnızca kitapta yazılanların okunması şeklinde olduğunu, videoların uygun görsellerle, kavram ve zihin haritaları kullanılarak öğreticiliğinin artırılabilirliğini düşünmektedir. Bu öneri ise ancak öğretim elemanlarına sağlanacak olanaklarla gerçekleştirilebilir. Çünkü “öğretim üyelerine sağlanacak olanaklar sistemin uygulanmasında kritik başarı faktörüdür” (Balaban, 2012, s. 25).

Her iki öğrenci grubu ders içeriğinin, güncel ve kullanılabilecek konulardan oluşmasını önermektedir. Ayrıca öğrencilerin bir kısmı ders içeriklerinin yoğun olduğunu ve azaltılması gerektiğini düşünürken, diğer öğrenciler içeriği yetersiz bularak geliştirilmesi ve derinleştirilmesi gerektiğini düşünmektedir. Konuların çeşitlendirilip ve derinleştirilerek kalitesinin artırılması Balaban’ın da (2012) belirtildiği gibi, “bilgi zenginliği sağlayacaktır” (s.25). Ayrıca öğrenciler, bu dersin içeriğinin buldukları bölümlere göre düzenlenmesinin daha faydalı olacağını belirtmiştir. Öğrencilerin bir kısmı bu dersin formalite olarak algılanma nedeninin, dersin içeriğinden kaynaklandığını düşünmektedir. “Güncel, kapsamlı ve öğrencinin ihtiyaçlarına uygun bir içerik öğrencilerin dersleri faydalı olarak algılamaları arasında güçlü bir ilişki vardır” (Kurt, 2015). Öğrenciler, zorunlu ortak derslerin içeriklerinin de alan derslerinin içeriğine gösterilen özenle hazırlanması gerektiğini belirtmişlerdir. H4.10: “bu ders lise seviyesinden çıkarılıp, bir üniversite öğrencisinin seviyesine uygun olarak ders içeriği yeniden düzenlenmelidir.” şeklinde ifade etmiştir.

Dersin ölçme değerlendirme boyutuna yönelik uzaktan eğitim alan öğrencilerin önerileri genellikle bu boyutun verimliliği ile ilgiliyken; yüz yüze eğitimde ölçme ve değerlendirmenin türüyle ilgilidir. Uzaktan eğitim alan öğrenciler sınavlarda, bileni

bilmeyenden ayırt edici ve düşündürücü soruların yer aldığı bir ölçme uygulaması yapılmasını önermektedir. Her iki grupta yer alan öğrenciler de yalnızca sınav yapılmaması gerektiğini, farklı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinden de yararlanılması gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca çağdaş (tamamlayıcı) değerlendirmenin uygun olacağını öneren öğrenciler de bulunmaktadır. Bu değerlendirmeleri F4.6: “Sınavlar daha çok uygulama, proje ya da sunuma yönelik olabilir.” şeklinde örneklendirmiştir.

Her iki grupta da öğrenciler, dersin geneline yönelik olarak dersin kaldırılmasını veya seçmeli ders olmasını önermektedir. H4.9 bu durumu şöyle açıklamıştır; “Genel olarak belirli bir düzeyi geçen ve ya ulaşan herkes dersi geçiyor. Bir katkısı olmuyor. Bence bu dersler kaldırılmalı.” Ayrıca her iki grupta da öğrenciler zorunlu ortak derslerden yabancı uyruklu öğrencilerin muaf olması gerektiğini belirtmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin içerik boyutunda, uzaktan eğitim alan öğrencilerin çoğunluğu ders içeriğinde çok fazla ayrıntıya yer verildiğini, yüz yüze eğitim alan öğrencilerin büyük çoğunluğu ise ders içeriğinde yer alan bilgilerin önceki öğretim yaşantılarında (ilkokul, ortaokul ve lise) öğrendikleri bilgilerden farklı olmadığını düşünmektedir. Öğrencilerin belirttiği bu olumsuzluklar ile bu boyuttaki diğer görüşler incelendiğinde, uzaktan eğitim kalıcı öğrenmeyi azaltmakta, yüz yüze eğitim ise öğrencilerin bu dersi “önemsiz bir ders” olarak algılamalarına sebep olmaktadır.

Dersin işlenişi (eğitim durumu) boyutunda her iki grupta da öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının dersin hedeflerine, öğrencilere ve konunun özelliklerine uygun öğretim yöntem ve teknikleri yeteri kadar kullanmadıklarını, derslerde her zaman anlatım yönteminin tercih edildiğini belirtmiştir. Bu boyuttaki diğer görüşler incelendiğinde, anlatım yöntemi kitap dışında bir öğretim materyali ile de desteklenmediğinden belirtilen durum, üst düzey bilişsel öğrenmenin gerçekleşmemesine ve derslerin sıkıcı olmasına neden olmaktadır.

Dersin ölçme ve değerlendirme boyutunda her iki gruptaki öğrencilerin büyük çoğunluğu kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin başarıyı ölçmek için uygun olmadığı, süreç değerlendirmesi yapılmasının daha uygun olacağı görüşündedir. Ayrıca öğrenciler sınav sorularının uzaktan eğitimde geçmiş yıllarda yapılan sınav sorularıyla aynı olduğunu, yüz yüze eğitimde ise sınavda çıkacak sorularının öğrencilere derslerde verildiğini belirtmişlerdir. Bu durum öğrencilerde hem derslerin önemsiz olduğu algısını oluşturmakta hem de derslere devam konusunda istekli olmamalarına neden olmaktadır.

Öğrencilerin uzaktan ve yüz yüze eğitime yönelik önerileri eğitim programının farklı boyutlarına yöneliktir. Uzaktan eğitim alan öğrenciler, eş zamansız uzaktan

eğitim uygulamasındaki yetersizliklerden dolayı bu uygulamaya alternatif olarak, harmanlanmış öğretim, yüz yüze eğitim gibi eşzamanlı uygulamaları önermektedir. Öğrenciler, kalıcı öğrenmenin gerçekleşebilmesi için ilgi çekici öğretim yöntemlerinden faydalanılabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca Saraç, Koçoğlu ve Reis'e (2011) göre öğrenci katılımı ve öğrenciye dönüt sağlayacak uygulamaların geliştirilmesi öğretim uygulamasının değerlendirilmesi aşamasında değerlendirmeye olumlu katkı sağlayacaktır. Üniversitelerde alan dersleri, seçmeli dersler ve zorunlu ortak dersler olarak öğretim programlarında yer alan derslerin tamamı için eşit seviyede kaliteli/nitelikli bir eğitim vermek amaçlanmasına rağmen öğrenciler, bu dersin içeriğinin dersi formalite olarak algılamalarına neden olduğunu düşünmektedir. Uzaktan eğitimin başarısı, sunulan içeriklerin kalitesi ile doğru orantılıdır. Bu içeriklerin konu olarak zengin ve nitelikli olmasının yanında bugünün internet kullanıcılarının beklentilerine uygun görsel anlatımlar sunması da çok önemlidir (Babayiğit vd., 2015, s. 2). Nitekim öğrenciler ders içeriğindeki ve işlenişindeki yetersizlikler nedeniyle uzaktan eğitim uygulamasının da yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Tüm toplumlarda bilgiye kolay erişebilen, kendisini sürekli geliştiren, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerine sahip olan bireylere gereksinim duyulmaktadır. Uzaktan eğitim beklentilere cevap verebilecek en etkili eğitim uygulamalarından biri olarak düşünülmektedir ve günümüzde hızla yaygınlaşmaktadır. Dünyada Aralık 2019 yılında ortaya çıkan COVID - 19 salgını (pandemi) bu durumu ispatlar niteliktedir. Çin'de ortaya çıkan ve tüm dünyayı etkisi altına alan COVID -19 virüsünün ilk vakaları Mart 2020 de Türkiye'de görülmeye başlamıştır. Salgın diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de eğitim, sağlık, sosyal, ekonomik, siyasi, idari, hukuki, askerî, dinî ve kültürel alanlarda birçok önemli etkilere ve sonuçlara neden olmuştur ve bu sonuçlar radikal kararlar alınmasını zorunlu kılmıştır. Bu kararların en önemlisi her eğitim kademesinde yüz yüze yapılan eğitim öğretimin uzaktan eğitim uygulamasıyla yapılmaya başlamasıdır. 16 Mart itibari ile tüm eğitim kademelerinde başlayan uzaktan eğitim uygulamaları halen devam etmektedir. Bu durum uzaktan eğitim süreçleri geliştirilmesi için bir fırsat olarak düşünülmelidir. Hem zorunlu hem de normal seyreden süreçlerde uzaktan eğitim geliştirilerek devam etmelidir. Bu araştırmanın da konusu olan yükseköğretim kademesinde uzaktan eğitim süreçleri, merkezleri, merkezlerin teknolojik alt yapıları geliştirilmeli ve bu kurumlar finansal olarak desteklenmelidir. Ayrıca üniversitelerin uzaktan eğitim merkezlerinde program geliştirme uzmanı, eğitim psikoloğu, sosyoloğu, teknoloğu, ölçme ve değerlendirme uzmanı, sanat yönetmeni, video ve ses tasarımcısı, animasyon gereksinimlerini karşılayacak programcıların iş birliği içerisinde çalıştığı bir ortam oluşturulmalıdır. Buna ek olarak, öğretim elemanlarına güncel eğitim uygulamalarının kullanımı ve bu uygulamalara uygun ders içeriğinin hazırlanması, öğretim yöntem ve tekniklerin seçimi ve değerlendirme boyutlarında belirli aralıklarla nitelikli hizmet içi eğitimler verilmelidir. COVID - 19 salgını (pandemi) sürecinde başlayan ve halen devam eden uzaktan eğitime yoğun bir talep vardır. Bazı dersler ve/veya programlar için yüz yüze

eğitimle harmanlanmış şekilde yeniden düzenlenen uzaktan eğitim uygulamaları üniversiteler için geleceğe yapılacak en önemli yatırımdır. Öğretim elemanları da bu eğitim uygulamasıyla ilgili yeni teknolojik bilgi ve becerileri kazanmalı ve öğrendikleri bu teknolojik bilgi ve becerileri eğitim-öğretim sürecine transfer edebilmelidir. YÖK tarafından uzaktan eğitim uygulamaları için belirli standartlar oluşturulmalı ve düzenli aralıklarla değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Yazarlar, aralarında çıkar çatışması bulunmadığını ve çalışmaya eşit oranda katkı sunduklarını beyan etmiştir. Yazarlar, tüm etik kurallara uyduklarını bildirmiştir.

Kaynakça

- Akbaba, B., Kaymakçı, S., Birbudak, T. S., & Kılcan, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitimle Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi öğretimine yönelik görüşleri. *Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*, 9(2), 285-309.
- Alkan, C. (1997). *Eğitim teknolojisi*. (5. Basım). Anı Yayıncılık.
- Arslan A (2005). *İnkılâp tarihi derslerinde başarı nasıl sağlanabilir? İlk ve orta öğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretilmesi: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 65-71.
- Babaloğlu, R. (2013). Yükseköğretimde “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi” dersi (Amaç, kapsam ve güncel tartışmalar ışığında), *Tarih Okulu Dergisi*, 6(16), 589-603.
- Babayiğit, Ç. Ö., Calp, M. H., & Doğan, A. (2015). Uzaktan eğitimde içerik geliştirme süreci: Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü örneği. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 4(1), 1-20. <https://doi.org/10.30703/cije.321359>
- Balaban, E. (2012, Şubat). *Dünyada ve Türkiye’de uzaktan eğitim ve bir proje önerisi*. Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Bilgiç, H. G., Doğan, D. & Seferoğlu, S. (2011, Aralık). Türkiye’de yükseköğretimde çevrimiçi öğretilimin durumu: İhtiyaçlar, sorunlar ve çözüm önerileri. *Yükseköğretim Dergisi*, 1(2), 80-87.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *AUAd*, 3(2), 85-124.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Ç., E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (14. Baskı). Pegem Akademi.
- Doğaner, Y. (2005). *Yükseköğretimde Atatürk ilke ve inkılâplarının öğretilmesiyle ilgili düşünceler. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve atatürkçülük konularının öğretilmesi: Mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri*. Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 281-286.
- Doyran, F. & Doyran, M. (2013). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi zorunlu ders olmalı mı? Üniversite öğrencilerinin görüş ve önerileri, *Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 163-177.
- Duran, N., Önal, A., & Kurtuluş, C. (t.y.). *E-öğrenme ve kurumsal eğitimde yeni yaklaşım öğretilim yönetim sistemleri*. <http://www.ab.org.tr/ab06/bildiri/165.pdf> adresinden 15 Mart 2017 tarihinde alındı.
- Eroğlu F., & Kalaycı, N., (2020a). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden yabancı dil dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1), 236-265. <https://doi.org/10.37217/tebd.683250>

- Eroğlu F., & Kalaycı, N., (2020b). Üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerden Türk dili dersinin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamalarının karşılaştırılarak değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 1001-1027. <https://doi.org/10.16916/aded.710396>
- Gazi Üniversitesi. (2018). *Zorunlu ortak derslerin ve kredilerin dağılımı*. <http://guzem.gazi.edu.tr/posts/view/title/yok-5%28i%29-ortak-dersleri-115157?siteUri=guzem> adresinden 21 Şubat 2017 tarihinde alındı.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 2(105), 163-194.
- Horton, W. (2000). *Designing web-based training*. How to teach anyone anything anywhere anytime. Inc.
- Höçük, S. (2011). *Ankara üniversitesi uzaktan eğitim programına katılan öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen faktörler* (Tez No. 302882) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Karataş, S. (2003). Yüz yüze ve uzaktan eğitimde öğrenme deneyimlerinin eşitliği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 2(3), 91-104.
- Klenke, K. (2016). *Qualitative research in the study of leadership*. Emerald Group.
- Kurt, Ö. E. (2015). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime bakış açılarının teknoloji kabul modeli ve bilgi sistemleri başarı modeli entegrasyonu ile belirlenmesi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 7(3), 223-234.
- Marczyk, G., DeMatteo, D. & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology*. John Wiley & Sons Inc.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. & Saldaña, J. (2013). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*. Sage.
- Oran, M. K. & Karadeniz, Ş. (2007, 31 Ocak- 2 Şubat). *İnternet tabanlı uzaktan eğitimde mobil öğrenmenin rolü*. Akademik Bilişim Konferansı, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 167-170.
- Öntaş, T. (2012). *Harmanlanmış öğrenme ve okul uygulaması örneği*. maya- gen. http://www.academia.edu/2326423/HARMANLANMI%C5%9E_%C3%96%C4%9ERENME_VE_OKUL_UYGULAMASI_%C3%96RNE%C4%9E%C4%B0 adresinden 6 Ocak 2017 tarihinde alındı.
- Özçelik, M. H. & Korkmazcan, N. S., (2016). Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin sanal ortam tecrübesi (İstanbul Aydın Üniversitesi örneği). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1-11.
- Öztaş S. & Kılıç, B., (2017). Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim şeklinde verilmesinin üniversite öğrencilerinin görüşleri açısından değerlendirilmesi (Kırklareli Üniversitesi örneği). *Turkish History Education Journal*, 6(2), 268-293. <https://doi.org/10.17497/tuhed.327979>
- Özüçetin, Y. & Nadar, S. (2010, Bahar). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersinin üniversiteler düzeyinde okutulmaya başlanması ve gelinen süreç. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 466- 477.
- Safran, M. (1998). İnkılap tarihi öğretimine yaklaşım sorunları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 5-17.
- Saraç, A.E., Koçoğlu, F.Ö. & Reis Z.A., (2011, Şubat 2-4). *Web tabanlı eğitimde içerik tasarımı*. Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, İnönü Üniversitesi, Malatya, 261-268.
- Şahin, E. A. N., (2019). Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesi hakkında öğretim elemanlarının görüşleri. *GEFAD / GUJGEF*, 39(1), 477-502. <https://doi.org/10.17152/gefad.429656>

- TC. Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi (1981, Mayıs). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi dersinin amacı*. 44(2087).
- Ünsal, H. (2007). *Harmanlanmış öğrenme etkinliğinin çoklu düzeyde değerlendirilmesi* (Tez No. 190960) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Walker, J. L. (2012). The use of saturation in qualitative research. *Canadian Journal of Cardiovascular Nursing*, 22(2), 37-46.
- Yalın, H.İ. (2001). *Eğitim teknolojisi ve materyal geliştirme*. (28. Baskı). Nobel Yayınevi.
- Yavuz, R. İ. (2012). *Türkçe eğitim programlarındaki değiştirilebilir zorunlu derslerle seçmeli derslerin devlet üniversiteleri ölçeğinde değerlendirilmesi* (Tez No. 323457) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi-Kayseri]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yıldırım, A. & Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Basım). Seçkin Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurulu [YÖK]. (2013). *Yükseköğretim kurumlarında uzaktan öğretime ilişkin usul ve esaslar*. https://www.yok.gov.tr/documents/10279/34559/uzaktan_ogretim_esas_usul.pdf adresinden 13 Ağustos 2016 tarihinde alındı.
- Yükseköğretim Kanunu. (1981). *Yükseköğretimin amacı*. www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.doc adresinden 4 Şubat 2017 tarihinde alındı.

Extended Abstract

While the compulsory common courses included in the education programs of universities were conducted with face-to-face education before 2013, after 2013, with the encouragement of the Council of Higher Education (YÖK), it was started to be carried out by distance education in many universities. In addition, due to the COVID 19 outbreak (pandemic) in our country as of March 2020, universities had to prefer distance education instead of face-to-face education in order to continue education. This situation has led to the need for scientific researches to examine and evaluate the implementation of compulsory common courses with distance education in some universities in various dimensions. The aim of this study, conducted before the epidemic, is to compare the distance and face-to-face education practices of Atatürk's Principles and History of Revolution, which is one of the compulsory common courses in the education program of universities. Sub-goals have been determined to achieve this basic goal. These are: Compulsory common courses of Atatürk's Principles and History of Revolution course; (i) comparing and evaluating student views on distance and face-to-face education practices, and (ii) determining students' suggestions for distance and face-to-face education practices. In terms of more effective application of common compulsory courses; This study is important in terms of providing data for potential researches to be conducted in the fields of distance or face-to-face education in general, content, teaching-learning practices and evaluation in general, and to those who carry out program development studies.

The study is descriptive and qualitative. The study is designed as a case study. The sample of this study consists of 100 students who graduated from Gazi University Faculty of Science, Engineering, Medicine, Education and Law in the 2016-2017

academic year and the other half of them were from the same faculties. Data collection method was interview and data were collected using semi-structured interview forms. Content analysis technique was used in the analysis of the data.

The findings of the study are capable of contributing to the distance education practices of educational institutions. According to the findings of the research, negative student opinions about both distance and face-to-face education practices are predominant. In the content dimension of Atatürk's Principles and History of Revolution Course, negative student views are predominant in both groups consisting of face-to-face and distance education students. However, the reasons for these views differ. The reason is that the content is information-heavy and consists of too many details. Students think that this situation reduces the permanence of information. The vast majority of students who receive face-to-face education and express negative opinions are of the opinion that the information in the course content is not different from the information they have learned in their previous teaching experiences (primary school, middle school and high school). The common reason for the high number of negative opinions in both groups regarding the teaching (learning teaching processes) of the course is that the instructors do not use the teaching methods and techniques appropriate to the subject adequately. The students stated that the lecture method was used in the lesson and no teaching material other than the book was included in the lessons. This situation causes the subjects not to be fully understood by the students. In addition, among the negative opinions of distance education students is that the lecturer is virtual. The main reason why students describe their instructors as "virtual" is that they cannot communicate with the instructors. In the measurement and evaluation dimension of the course, students think that the measurement methods used are not suitable for measuring success. This situation reduces students' interest in the lesson. In addition, students in both groups stated that the exams related to the content of the lesson were composed of information-based, memorized and detailed questions. Face-to-face students are of the opinion that, in addition to these opinions, there is no objective assessment that political views are effective. When the suggestions of the students for distance and face-to-face education were examined, distance education students made more suggestions about the course process, while the students who received face-to-face education made more suggestions about the course content. Distance education students suggest simultaneous applications such as blended education and face-to-face education as an alternative to distance education courses, where they cannot get answers to their questions. Students think that the reason why this course is perceived as a formality stems from the content of the course. The students stated that the contents of the common courses should also be prepared with the attention shown to the content of the field courses.

The technological infrastructure of UZEM centers within the university should be developed and these institutions should be supported financially. In addition, an

environment should be created in these centers where program development experts, educational psychologists, sociologists, technologists, assessment and evaluation experts, art directors, video and sound designers, and programmers who will meet the animation needs work in cooperation. In addition, qualified in-service trainings should be given to instructors at regular intervals in the use of current educational practices and the preparation of course content suitable for these practices, selection of teaching methods and techniques and evaluation. There is an intense demand for distance education that started and continues during the March 2020 epidemic (pandemic) process. Re-organized distance education (blended learning) applications for some courses and / or programs blended with face-to-face education is the most important investment for the future for universities. Instructors should also acquire new technological skills related to this educational practice and be able to transfer this technological knowledge they have learned to their profession. Certain standards for distance education practices should be set by YÖK and regular evaluation studies should be carried out by YÖK for distance education practices of universities. The expectation of the society from the young generation that will shape our future is to analyze the events in history well, to take measures to protect the current situation in the future and to produce the best solutions to the problems.